

Kugler Pál Ferenc

Kugler Pál Ferenc szobrász, Kugler Henrik cukrász és Kugler Mihály mérnök testvére Sopronban született 1836. február 12-én.

Régi soproni családból származott, távolabbi ősei között több művészt ismerünk. Közvetlen családjából nagyatyja kertész, apja cukrász volt, mindkettő Sopronban. Legközelebbi művész rokona, János nagybátyja festő, Kőszegen élt. Művészi tanulmányait a bécsi Képzőművészeti Akadémián 1860–62 között Hans Gassernél folytatta. Művészi ízlésének kialakulására lényegesen hatott Gasser akadémikus, maradi ízlésű klasszicizmusa, mely Kugler témaválasztását és a stilizáló egyszerűsítő formaképzését alakította. Kugler az 1860-as években Olaszországban folytatta tanulmányait. Legkiemelkedőbb műveit, Liszt Ferenc és Ormos Zsigmond képmását ott készítette el.

Liszt Ferenc mellszobra a Vasárnapi Újság korabeli tudósítója szerint „természet után” készült, és a szobrász 1865-ben küldte haza Rómából. Részt vett 1861-ben három pályaművével a budapesti Széchenyi szoborpályázaton. A szoborhoz tervezett egyik gipszvázlata a Magyar Tudományos Akadémia gyűjteményébe került. A neves magyar szobrászok: Izsó Miklós és Engel József mellett Kugler pályaműve nem jöhetett számításba. Az egyik mintát, amely jobb kezében írást tartva egy oszlopféléhez támaszkodva ábrázolja Széchenyit, évtizedekkel később Kugler Mihály, a művész öccse kőből kifaragta és a fővárosnak ajándékozta. Így került felállításra 1920 körül a kamaraerdei szeretetotthon területén.

A fiatal Kugler az 1860-as évek elején dolgozott Sopronban és közben szorgalmasan szerepelt a pesti Műegylet kiállításain, mérsékelt sikerrel. Kugler szülővárosától 1865-ben, a Szent Mihály templom restaurálásakor megbízást kapott Szent József és Máriát ábrázoló kőszobrok készítésére. Az elkészült szobrok ma is a templom szentélyében található. Kugler valószínűleg ekkor (1864–68 között) mintázta meg néhány jeles soproni, pl. Handler József soproni építész és fia Nándor, Storno Ferenc restaurátor szobrát. Ormos Zsigmond főispán megbízásából Temesváron is dolgozott, Vármegyeháza előcsarnokának falában helyezték el domborművét, amely Ferenc József látogatására készült. Kugler a romantika korszakában, lelkesedéssel foglalkozott klasszicizáló szobortárgyakkal. Petrovics Elek: „elkészt klasszicistának” nevezte. Épületszobrászi munkái miatt ismertebb volt Budapesten.

Kugler számos jelentős mellszobrot alkotott, melyekből több mint harminc ismert, ezek a korabeli Magyarország arcképcsarnokát jelenítik meg (Petőfi, Madarász Viktor, Andrassy Gyula, Széchenyi Béla). Kugler érmek készítésével is próbálkozott. Munkáival

kapcsolatban komoly kritikát kapott a korabeli lapokban. Valószínűleg a pesti elmarasztaló megjegyzések is hozzájárultak ahhoz, hogy élete végén áthelyezte műtermét Bécsbe, ahol 39 évesen, 1875. április 11-én hirtelen elhalálozott.

Családja Budapesten, a Kerepesi úti temetőben helyeztette nyugalomra. Munkássága alig másfél évtizedre korlátozódott, termékeny szobrász volt. Művei sorában, főleg portréi között, jó néhány alkotás, pl. Ormos Zsigmond és Liszt Ferenc márvány képmása maradandó értékkel bírt. Múlt századi szobrászatunk egyik legszorgalmasabb mestereként tisztelték az azóta meglehetősen elfeledett Kugler Pál Ferencet.

Irodalom:

Sziklay János: Dunántúli kulturmunkások. A Dunántúl művelődéstörténete életrajzokban. Bp., Dunántúli Közművelődési Egyesület, 1941.

Sarkady Sándor: Aranykönyv 2000. Sopron, Quint Reklámügynökség, 1999. p. 86.

Salamon Nándor: Kisalföldi művészek lexikona. Győr, Kisalföld Művészetéért Alapítvány, 1998. p. 178.

Soós Gyula: Kugler Pál Ferenc soproni szobrász. In: Soproni Szemle, 1965. 2. sz. p. 171-177.

Internet:

http://kitud.kkmk.hu/web/guest/gyor-moson-sopron-megyei-wikipedia/-/wiki/Main/Kugler+P%C3%A1l+Ferenc/pop_up;jsessionid=2EAFD7583DD5C8D451C1FFAB59AC24E5

Csatkai Endre dr.: A soproni szobrászat In: Magyar Művészet (4. évf.) 1928 p. 539.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/MagyarMuveszet_1928/?query=Kugler%20P%C3%A1l%20Ferenc%20sopron&pg=568&layout=s